

**PRZEGLĄD
WOJSKOWO
TECHNICZNY**

Wojp.

**LIPIEC 1934 R.
WARSZAWA
ZESZYT 1. TOM XVII**

A d m i n i s t r a c j a
„PRZEGLĄDU WOJSKOWO-TECHNICZNEGO”

prosi P. P. Prenumeratorów:

o niezwłoczne zawiadomienie o zmianie adresu,
o regularne opłacanie prenumeraty na konto P. K. O. Nr. 14500.
Jednocześnie prosi P. P. Płatników, przekazujących globalne
sumy za prenumeratę, o nadsyłanie imiennych wykazów.

Adres Redakcji i Administracji
„Przeglądu Wojskowo-Technicznego“

WARSZAWA

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH,
UL. NOWOWIEJSKA 1/3/5 TELEFON M. S. WOJSK. 222 —
KONTO P. K. O. Nr. 14500.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

W A R U N K I P R E N U M E R A T Y:

„PRZEGLĄD
WOJSKOWO-TECHNICZNY“
(całość)

Kwartalnie	9.— zł.
Półrocznie	18.— zł.
Rocznie	36.— zł.
Zagranicą rocznie ..	72.— zł.

D z i a ł y:
„SAPER“, „ŁĄCZNOŚĆ“,
„BRONŃ PANCERNA“

Kwartalnie	6.— zł.
Półrocznie	12.— zł.
Rocznie	24.— zł.
Zagranicą rocznie	48.— zł.

Cena pojedynczego zeszytu „Przeglądu Wojskowo-Technicznego” 3.— zł.

Cena pojedynczego zeszytu „SAPER”, „ŁĄCZNOŚCI” lub „BRONI PANCERNEJ” 2.— zł.

Prenumerata i sprzedaż numerów pojedynczych w Administracji pisma, w Głównej Księgarni Wojskowej i we wszystkich większych księgarniach.

**Przegląd
Wojskowo-Techniczny**

11

PRZEGLĄD WOJSKOWO-TECHNICZNY

M i e s i ę c z n i k
n a u k o w o - i n f o r m a c y j n y
w o j s k t e c h n i c z n y c h

R O K Ó S M Y.
T O M X V I.
L I P I E C — G R U D Z I E Ń 1 9 3 4.

Biblioteka Jagiellońska

1002113677

229
W A R S Z A W A.

111

K o m i t e t R e d a k c y j n y :

plk. Roman Ciborowski, plk. Stefan Dąbkowski, plk. Mikołaj Kolanowski, plk. dypl. Mieczysław Mysłowski, plk. Jan Skoryna, plk. dypl. inż. Władysław Zachorowski, ppłk. Tadeusz Argasiński, ppłk. Tadeusz Bogdanowicz, ppłk. dypl. Heljodor Cępa, ppłk. inż. Kazimierz Goebel, ppłk. Maksymiljan Hajkowicz, ppłk. Stefan Kijak, ppłk. Józef Koczvara, ppłk. dypl. Józef Łukomski, ppłk. Stefan Mazurkiewicz, ppłk. Józef Silakowski, ppłk. Aleksander Stebelski, ppłk. Józef Taube, ppłk. Józef Wróblewski, ppłk. Eugenjusz Wyrwiński, mjr. inż. Andrzej Chramiec, mjr. inż. Kazimierz Gaberle, mjr. dypl. Marjan Strażyc, mjr. dypl. Władysław Weryho, mjr. dypl. Ryszard Zyms, kpt. dypl. Stanisław Bahrynowski, rtm. Władysław Trzyska.

R e d a k t o r N a c z e l n y :
P P Ł K . P A T R Y K O ' B R I E N D E L A C Y .

R e d a k t o r „ S a p e r a ” :
M J R . D Y P L . L E O N T Y S Z Y Ń S K I .

R e d a k t o r „ Ł ą c z n o ś c i ” :
M J R . S T E F A N Ś L I W O W S K I .

R e d a k t o r „ B r o n i P a n c e r n e j ” :
M J R . D Y P L . J E R Z Y L E V I T T O U X .

IV

DZIAŁ SAPERÓW

SKOROWIDZ DZIAŁOWY.

Wyszkolenie i wychowanie.

	Str.
<i>Kpt. Teodor Zaniewski.</i> — Wyszkolenie bojowe drużyny i plut. sap.	879
<i>Kpt. Tadeusz Chlebowski.</i> — Wychowanie fizyczne a właściwości szkolenia saperskiego (z codziennego życia kompanji)	882

Regulaminy, instrukcje, podręczniki.

<i>Mjr. dypl. Władysław Weryho.</i> — Regulamin piechoty a saperzy	784, 861
Francuskie Vade-Mecum saperskie	618

Organizacja.

<i>Mjr. Jan Mikołajski.</i> — Organizacja najniższych jednostek saperskich	547
--	-----

Taktyka Saperów.

a) Ogólne.

<i>Kpt. dypl. Józef Meleniewski.</i> — Saperzy w kwarterach głównych	467
<i>Kpt. Wincenty Szczęsnowiz.</i> — Głos włoski w sprawie współdziałania saperów z piechotą i jednostkami lekkimi	655

b) Fortyfikacja.

<i>Kpt. dypl. Michał Protasewicz.</i> — Na marginesie książki pułkownika Lobligeois „Rozważania na temat fortyfikacji stałej”	747
Francuskie umocnienia granicy wschodniej	537
Schron przeciwgazowy dla ludności cywilnej	542
Studjum obrony granic	913

c) Komunikacja.

<i>W.</i> — Rozpoznanie saperskie komunikacyj	558
<i>Kpt. dypl. Zygmunt Rokicki.</i> — Pokonywanie zniszczeń i przeszkód przez związki pancernomotorowe w/g poglądów rosyjskich	627
<i>Inż. prof. Melchjor Nestorowicz.</i> — Drogi w czasie walk ruchomych	734, 811, 895
Normalizacja francuskich ciężkich mostów tymczasowych	931

d) Niszczenia i zapory.

<i>L. T.</i> — Rosyjskie ćwiczenie aplikacyjne ze zniszczeń i zapór (dokończenie)	493
Zakładanie i zastosowanie bojowe zapór	925

e) Forsowanie.

Działania wojsk saperskich podczas ofensywy 7-ej armji niemieckiej w kwietniu 1918 r.	690
Technika forsowania Marny przez Niemców w lipcu 1918 r.	929

f) Zagadnienia specjalne.

<i>Kpt. Tadeusz Chlebowski.</i> — Rola saperów w przyszłej walce chemicznej	565
<i>Mjr. Leopold Górka.</i> — Powody i skutki podmywania linii kolejowych przez powódź, zapobieganie podmyciu oraz sposoby odbudowy linii kolejowej	818
<i>Por. Karol Jabłoński.</i> — Akcja ratownicza oddziałów saperskich podczas powodzi w lipcu 1934 roku	889

Sprzęt, materiał i zaopatrzenie saperskie.

<i>Kpt. w st. sp. Romuald Bużkiewicz.</i> — Przeciwlotniczy celokierunkownik kompensacyjny	484
<i>Kpt. Władysław Wyszyński.</i> — Uwagi praktyczne co do organizacji nowoczesnego warsztatu robót betoniarskich	707
Wojskowy sprzęt mostowniczy	933

Różne.

<i>Kpt. Piotr Suffczyński.</i> — Drogi wodne w Polsce i ich znaczenie dla państwa	498, 644
---	----------

	Str.
<i>Kpt. Stanisław Gawkowski. — Szkice topograficzne</i>	571
<i>Sprawozdanie z zawodów strzeleckich i kajakowych</i>	
<i>o mistrzostwo 1-ej Brygady Saperów</i>	839

Wykaz współpracowników.

<i>Bużkiewicz Romuald, kpt. w st. sp.</i>	484
<i>Chlebowski Tadeusz, kpt. 565,</i>	882
<i>Gawkowski Stanisław, kpt.</i>	571
<i>Górka Leopold, mjr.</i>	818
<i>Jabłoński Karol, por.</i>	889
<i>Meleniewski Józef, kpt. dypl.</i>	467
<i>Mikołajski Jan, mjr.</i>	547
<i>Nestorowicz Melchjor, inż. prof. 734, 811,</i>	895
<i>Protasewicz Michał, kpt. dypl.</i>	747
<i>Rokicki Zygmunt, kpt. dypl.</i>	627
<i>Suffczyński Piotr, kpt. w st. sp. 498,</i>	644
<i>Szczęsnowicz Wincenty, kpt.</i>	655
<i>Weryho Władysław, mjr. dypl.</i>	784
<i>Wyszyński Władysław, kpt.</i>	707
<i>Zaniewski Teodor, kpt.</i>	879

DZIAŁ ŁĄCZNOŚCI

SKOROWIDZ DZIAŁOWY.

Organizacja.

	Str.
<i>Mjr. dypl. Emil Gruszecki.</i> — Problemy organizacji łączności drutowej i radjowej w ramach samodzielnej brygady kawalerji	473
<i>Por. Eugenjusz Kluban.</i> — Podstawowa jednostka pracy w ramach plutonu telegraficznego	570
<i>Kpt. Stefan Prokop.</i> — Niektóre zagadnienia w związku z organizacją łączności w W. J. Kawalerji	633
<i>Por. dypl. Zygmunt Chamski.</i> — Kilka uwag o łączności w kawalerji	718
<i>Mjr. Zdzisław Jarosz-Kamionka.</i> — Kilka uwag o łączności broni pancernej	793
<i>Por. Włodzimierz Rychlicki.</i> — Koń czy rower dla drużynowego	815
<i>Mjr. Zdzisław Jarosz-Kamionka.</i> — Ogólne rozważania o motoryzacji oddziałów łączności broni oraz wojsk łączności	867
<i>Por. Eugenjusz Kleban.</i> — Zastosowanie nart w jednostkach łączności	880

Wyszkolenie i wychowanie.

<i>Por. Mieczysław Wargalla.</i> — Kilka uwag na temat „Wyszkolenie obsługi radjostacyj polowych w świetle rzeczywistości bojowej”	494
<i>Por. Mieczysław Wargalla.</i> — O kształtowaniu „moralnym” i wychowaniu „technicznym” żołnierza wojsk łączności	553
<i>S-ki.</i> — Na progu służby oficerskiej	713
Metoda i środki nauczania radjotelegrafji praktycznej	615

Historja.

<i>Por. W.</i> — O utrwalenie historji i tradycji wojsk łączności	510
---	-----

Taktyka łączności, użycie wojsk i środków łączności.

<i>Mjr. dypl. Emil Gruszecki.</i> — Problemy organizacji łączności drutowej i radjowej w ramach samodzielnej brygady kawalerji	473
<i>Kpt. Stefan Prokop.</i> — Niektóre zagadnienia w związku z organizacją łączności w W. J. Kawalerji	633
<i>Por. dypl. Zygmunt Chamski.</i> — Kilka uwag o łączności w kawalerji	718
<i>Mjr. Zdzisław Jarosz-Kamionka.</i> — Kilka uwag o łączności broni pancernej	793
<i>Mjr. Zdzisław Jarosz-Kamionka.</i> — Ogólne rozważania o motoryzacji oddziału łączności broni oraz wojsk łączności	867
Technika rozkazodawstwa i dysponowania w odniesieniu do organizacji operacyjnych sieci kablowych	604
Zagadnienie łączności w wielkich jednostkach szybkich	766

Teletechnika.

<i>Inż. Zygmunt Strasburger.</i> — Aparaty telegraficzne	756
<i>Kpt. Władysław Wilczyński.</i> — Dalekopisy w woj- sku	830
<i>Kpt. Bohdan Tadeusz Starkiewicz.</i> — Techniczne metody podsłuchu telefonicznego stosowane podczas wojny światowej	896
Telefonja międzymiastowa i jej dostosowanie na czas wojny	515
Podsłuch telefoniczny w polu	685

Radjotechnika.

<i>K. P.</i> — Radjostacje kierunkowe	502
<i>Inż. Aleksander Launberg.</i> — Ostatnie zdobycze techniki lamp odbiorczych	588, 669
<i>Por. Piotr Puciata.</i> — Fading i warstwy zjonizowane	659
<i>Inż. P. Modrak.</i> — Zastosowanie kwarcu w radjo- technice	738, 820
Indukcyjność cewek w cylindr. kubkach ekranujących	539
Lampy „Liliput” do fal ultra krótkich	541
Rzut oka na światowy rynek radjowy	544
Budapeszteńska antyfadingowa antena	618
Pomiar małych pojemności	621
Lampy nadawcze wielkiej mocy	688
Amerykańska antena harmoniczna (krótkofalowa)	690
Praktyczny „mostek” do pomiaru pojemności i oporności	693
Spółczynnik chrypienia i jego pomiar	696
Kondensatory elektrolityczne	699
Wyniki ostatnich badań nad detektorem galenowym	706
Radjowy sygnał wywoławczy	776
Połączenie radjotelegraficzne między pociągiem w ru- chu, a ogólną siecią telefoniczną	779

	Str.
żyjący organizm jako antena	783
Porównanie kondensatorów papierowych i elektroli- tycznych	784
Radjofonja na wspólnej fali systemu Lorenz'a	861
Radjowa latarnia morska	922
Usuwanie trzasków przy odbiorze radjowym w czołgach	923
Praktyczne zastosowanie woltomierza katodowego ...	925
Nowości wystawy radjotechnicznej w Paryżu 1934 r.	929
Zasady radjotechniki	939

Telewizja.

Nowy system telewizji	538
Współczesna telewizja	771
Nowy amerykański aparat do telewizji — ikonoskop	774

Specjalne środki łączności.

<i>Kpt. Jerzy Sowiński.</i> — Zalety i wady sygnalizacji światlnej, jako środka łączności	642
<i>Por. Czesław Kierzkowski.</i> — Sygnalizacja promie- niami podczerwonymi	655

Sprzęt, materiał i zaopatrzenie.

<i>Inż. Aleksander Launberg.</i> —Ostatnie zdobycze tech- niki lamp odbiorczych	588, 669
<i>Inż. Zygmunt Strasburger.</i> — Aparaty telegraficzne	756
<i>Kpt. Władysław Wilczyński.</i> — Dalekopisy w woj- sku	830
Współczesne środki wyposażenia łączności	522
Zasady budowy i opis nowoczesnego odbiornika samochod.	535

	Str.
Lampy „Liliput” do fal ultra krótkich	541
Rzut oka na światowy rynek radjowy	544
Lampy nadawcze wielkiej mocy	688
Kondensatory elektrolityczne	699
O łączności wewnątrz czołga	859
Środki łączności armji francuskiej	919
Nowości wystawy radjotechnicznej w Paryżu 1934 r.	929

Motoryzacja wojsk łączności.

<i>Por. Mieczysław Wargalla.</i> — Zagadnienie motoryzacji wojsk łączności	726
Motor w wojskach łączności	527

Różne.

<i>Emem.</i> — Odzew	917
Mówiący zegar	623
Fotoelektryczny sygnałowy aparat mijania dla samochodów ciężarowych	703
Postępy prac niem. centr. poczt. urz. dośw.-bad. w r. 1933 w dziedzinie elektrycznych środków łączności	709
Nowe udoskonalenia w dziedzinie kryptografji	846
Przenośny aparat fototelegraficzny (teleautografja) ..	853
Aparaty fotoelektryczne do nadawania sygnałów dźwiękowych	863

Wykaz współpracowników.

<i>Chamski Zygmunt, por. dypl.</i>	718
<i>Gruszecki Emil, mjr. dypl.</i>	473

	Str.
<i>Emem</i>	917
<i>Jarosz-Kamionka Zdzisław, mjr.</i>	793, 867
<i>Kierzkowski Czesław, por.</i>	655
<i>Kleban Eugenjusz, por.</i>	570, 880
<i>Launberg Aleksander, inż.</i>	588, 669
<i>Modrak Piotr, inż.</i>	738, 820
<i>P. K.</i>	502
<i>Prokop Stefan, kpt.</i>	633
<i>Puciata Piotr, por.</i>	659
<i>Rychlicki Włodzimierz, por.</i>	815
<i>S-ki</i>	713
<i>Sowiński Jerzy, kpt.</i>	642
<i>Starkiewicz Bohdan, Tadeusz, kpt.</i>	896
<i>Strasburger Zygmunt, inż.</i>	756
<i>W. por.</i>	510
<i>Wargalla Mieczysław, por.</i>	494, 553, 726
<i>Wilczyński Władysław, kpt.</i>	830

DZIAŁ BRONI PANCERNEJ

SKOROWIDZ DZIAŁOWY.

Ogólne, organizacja.

	Str.
<i>Kpt. dypl Władysław Dec.</i> — Rumuńska broń pancerna	499
<i>Rtm. Franciszek Szystowski.</i> — Oficer broni pancernej jako doradca dowódcy wielkiej jednostki na manewrach	575
<i>Por. Józef Zasadni.</i> — Motoryzacja i broń pancerna armji włoskiej	655
<i>Kpt. Zbigniew Szymański.</i> — Plutony pionierów w bataljonach czołgów i samochodów pancernych	661
<i>Kpt. St. Sokołowski.</i> — Uwagi o żołnierzach broni pancernej czerwonej armji	666
<i>Por. Zygmunt Frankiewicz.</i> — Przyczynek do studjum związków zmotoryzowanych	685
<i>Rtm. Kazimierz Toliński.</i> — Rozwój i perspektywy przemysłu samochodowo - ciągnikowego w Z. S. R. R.	823

	Str.
Technika wojenna	551
Motoryzacja broni w armjach obcych	522
Nowoczesne zapatrywania Francji na sprzęt pancerny	554
Trzydniowy rajd motorowy armji niemieckiej w górach Harzu w 1934 r.	554
Motoryzacja armji i doświadczenia z wozami bojowymi we Francji	640
Pancerny samochód terenowy czy czołg?	702
Skład jednostek nowoczesnych	789
Motoryzacja kolumn taborowych według poglądów sowieckich	791
W jakim stopniu zmotoryzowane są różne armje	793

Wyszkolenie.

<i>Rtm. Franciszek Szystowski.</i> — Kompanje manewrowe czołgów i samochodów pancernych ...	511
<i>Por. Zygmunt Frankiewicz.</i> — O ważności problemu wyszkolenia strzeleckiego w jednostkach pancernych	520
<i>Rtm. Franciszek Szystowski.</i> — Urządzenia dodatkowe na strzelnicach	836
<i>Kpt. inż. Romuald Prewysz-Kwinto.</i> — Kontrola wyszkolenia	909
Metoda szkolenia kierowców samochodowych w armji niemieckiej	562
Współpraca załogi i czołga przy prowadzeniu ognia ..	703
Kolarz „po czołgowemu”	799

Użycie operacyjne i taktyczne.

<i>Kpt. Edward Chróścicki.</i> — Ogień z czołgów szybokobieźnych	727
--	-----

<i>Rtm. dypl. Wincenty Iwanowski.</i> — Odpowiedź na krytykę działań oddziału pancerno - motorowego	840
Współdziałanie grupy panc.-mot. z lotnictwem	556
Saperskie ubezpieczenie marszu oddziałów czołgowych	644
Wóz bojowy w przeprawie przez rzekę	706
Walka czołgów z czołgami	795
Miejsce czołgów w kolumnie piechoty w przewidywaniu boju spotkaniowego	797
Czołgi ziemnowodne obcych wojsk i ich przewidywane zastosowanie	801
Manewry kawalerji w Kansas w rejonie fortu Riley.	887
Manewry 1-szej angielskiej brygady czołgów w sierpniu 1934	956
Nowoczesne użycie wozów pancernych według poglądów angielskich	960
Współdziałanie czołgów bezpośredniego wsparcia piechoty z artylerją bezpośredniego wsparcia	964
Współdziałanie czołgów z lotnictwem w rozpoznaniu ..	967
Czołgi w rozpoznaniu nocnym	970

Uzbrojenie i zaopatrzenie.

Optyczne przyrządy celownicze działek czołgowych ..	708
Nieco o motoryzacji zaopatrzenia walczącego oddziału	791

Obrona przeciwpancerna, obrona przeciwgazowa, obrona przeciwlotnicza.

<i>Mjr. dypl. Władysław Weryho.</i> — Szkic porównawczy współczesnych poglądów na obronę przeciwpancerną	732
--	-----

<i>Mjr. dypl. Władysław Weryho.</i> — Uwagi na temat obrony przeciwpancernej	914
Czołgi a broń przeciwpancerna	715
Poglądy sowieckie na obronę przeciwczołgową	810
Urządzenie minowych zagród przeciwczołgowych	891

Opis sprzętu.

Przegląd techniczny	643
Szkolny małokalibrowy karabin maszynowy typu Blum	706
Bezkorbowy silnik Diesla	811
Młotek elektromagnetyczny	813
Pociąg drogowy do przewożenia wagonów kolejowych	973
Żeliwa tłokowe i cylindrowe	977

Zagadnienia konstrukcyjne.

<i>Inż. Janusz Łapuszewski i inż. Mieczysław Bekker.</i> — Mechanizmy kierownicze w pojazdach gąsienicowych	601
<i>Kpt. Piotr Suffczyński.</i> — Łożysko kulkowe lub wałkowe z dwudzielnymi pierścieniami bieżnicowymi i klatką (patent R. P. Nr. 19832) ..	768
<i>Inż. Janusz Łapuszewski i inż. Mieczysław Bekker.</i> — Kierowanie wozami gąsienicowymi przy użyciu dyferencjałów	854
<i>Inż. Zygmunt Starowicz.</i> — silniki czołgowe	928
Uwagi o wylewaniu panewek babbitem „M”	709
Silniki chłodzone powietrzem czy wodą dla wozów pancernych	713
Zużycie gniazd zaworowych	815
Przyczyny zużycia cylindrów silników spalinowych ..	897
Dalsze prace nad silnikami Diesla w Niemczech	976

Eksploatacja sprzętu.

<i>Por. Leon Czekalski.</i> — Pojazd mechaniczny a opieka nad nim	580
Obsługiwanie pojazdów mechanicznych w warunkach polowych	570
Stacja prób gąsienicowych pojazdów mechanicznych	707
Cel i metody poznawania maszyn	802
Czołgi w zimie	881
Eksploatacja silnika zimą	895

Produkcja i naprawy.

<i>Kpt. w st. sp. Wiktor Radliński.</i> — Tolerancja wymiarów oraz kryterja oceny zużycia części silników	526
Organizacja pracy w warsztatach naprawczych	803
Zarys pracy patrolu reperacyjnego nad zapewnieniem zdolności bojowej oddziałów pancerno-motorowych.	804

Paliwa i zagadnienia energetyczne.

Silniki spalinowe napędzane wodorem	646
Napęd samochodów gazem generatorowym w Niemczech	711

Zagadnienia łączności.

Wskazywanie celów artylerji z czołga przez radjo	719
---	-----

Różne.

<i>Jerzy Watyn-Watyniecki.</i> — Sowieckie skróty najczęściej używane w literaturze i prasie wojskowej z zakresu motoryzacji i broni pancernej	540
--	-----

Wykaz współpracowników.

<i>Bekker Mieczysław, inż.</i>	601,	854
<i>Chróścicki Edward, kpt.</i>		727
<i>Czekalski Leon, por.</i>		580
<i>Dec Władysław, kpt. dypl.</i>		499
<i>Frankiewicz Zygmunt, por.</i>	520,	685
<i>Iwanowski Wincenty, rtm. dypl.</i>		840
<i>Łapuszewski Janusz, inż.</i>	601,	854
<i>Prewysz-Kwinto Romuald, kpt. inż</i>		909
<i>Radliński Wiktor, kpt. w st. sp.</i>		523
<i>Sokołowski St., kpt.</i>		666
<i>Starowicz Zygmunt, inż.</i>		928
<i>Suffczyński Piotr, kpt.</i>		768
<i>Szymański Zbigniew, kpt.</i>		661
<i>Szystowski Franciszek, rtm.</i>	511, 575,	836
<i>Toliński Kazimierz, rtm.</i>		823
<i>Watyn-Watyniecki Jerzy</i>		540
<i>Weryho Władysław, mjr. dypl.</i>	732,	914
<i>Zasadni Józef, por.</i>		655